

eller med Kommunernes Bestyrelser's Onske efterat vi have faaet dels en Lov af 1856 om Ordningen af vort Skolevesen med Hensyn til Børnenes Antal, Lokaler og deslige og dels en Lov om Kommunernes Styrelse, der siger, at uden Sogneraadets Samtykke kan ingen Bevilling afholdes af Kommunens Kasse. Ganske vist er der en Begrænsning, men skal den drages saaledes, at enhver Minister kan uden Grundtanken i denne Paragraf faae hver en gammel Forordning op mod Kommunekasserne, som kan benyttes til at tage Bevillingen ud af den uden Raadets Samtykke og navnlig til en saadan Sag som Skolefagen, der er den allerdyreste for en Kommune, saa maa jeg spørge, hvor bliver saa Kommunernes Bevillingsmyndighed af i deres egne Sager. Jeg er derfor ikke blandt dem, der paaskjønner Ministeren. Jeg beklager det ikke; det er overhovedet ikke værd at beklage Noget, men jeg forundrer mig over, at den ærede Minister har villet gaa den Vej. Men i hvilken Grad og hvorvidt Veien er loelig eller ikke, hvorvidt Ministeren er gaaet for vidt eller ikke, skal jeg ikke komme ind paa her. Jeg antager overhovedet ikke, at Stedet her er til at komme ind paa Lærernes Lønningspørgsmaal i Almindelighed. Naar nu det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) stiller sit Forslag under den Synsvinkel, under Paaskjønnelse af at den ærede Minister selv tager sig til mod Sogneraadets Onske at bestemme Lærernes Lønning, kan jeg forstaa Forslaget. (Winther: Det har jeg ikke sagt). Det ærede Medlem siger, han har ikke sagt, at han paaskjønner det, men det kan det ærede Medlem ikke komme fra, thi jeg nedskrev hans Ord derom, og det er ingen Misforstaaelse. (Winther: Ja, jeg skal travt oplyse det!). Jeg kan ikke tage mod nogen Oplysning om Ordet „Paaskjønnelse“, thi derom er jeg overvist. Hvad selve Forslaget angaar, skal jeg bemærke, at det gaar ud paa at hjælpe de lavest lønede Lærere. Det er nu for det Første ikke sagt, at det er dem, der trænge til Hjælp. De lavest lønede Lærere kunne, som ogsaa det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Senfen) udviklede eller i alt Fald omtalte, mangan Gang være langt bedre stillede en dem, der ere noget høiere lønede, thi det er ofte unge Mænd, som kun have sig selv at sørge for. For det Andet, naar det saaledes stilles hen, er det muligt, at det ærede Medlem kan komme til at hjælpe de Kommuner, som have været mest knappe til at ville give deres Lærere Lønning, og derfor have de laveste Lønninger. Desuden skal jeg indrømme, at det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds har Ret i, at naar det skal blive til Noget, er dette saa godt som Intet til dette Diemed. Dels gaar det altsaa efter min Formening ud fra urigtige Principer, dels ubeklæret det ganske vist flere Lærere, som burde medtages, og dels foregriber

det, ved at føre os ind paa denne Vej, vor Beslutning med Hensyn til hele Lærerlønningspørgsmaalet og dets Forbindelse med Skolereformen, saa jeg skulde mene, at man ikke kan gaa med det ærede Medlem i hans Lillid, ikke blot til den nuværende høitærede Kirkeminister — derom skal jeg Intet udtale, Thinget har ikke stillet sig i noget Misforhold til den meget ærede Minister —, men ogsaa til Skoleraadene. Nu kan man ganske vist have mere eller mindre Lillid til de nuværende Amtsstyrelser og Skoleraad; jeg for mit Bedkommende har en meget begrænset Lillid som Følge af deres Sammensætning, og naar jeg skal bevilge Penge, som skulle uddeles af Skoleraadene, vil jeg ogsaa helst være med til at fastsætte de Betingelser, hoorpaa Pengene gives, thi jeg tror ikke, det er rigtigt at etablere disse Bevillingsmyndigheder omkring i Landet til at raade over Statens Midler efter Forgodtbefindende. Jeg skal ikke gaa videre i min Forklaring af denne Sag, men skal blot sige, at Vedtagelsen af dette Forslag vil fra Thingets Side være en Anerkjendelse af Ministeriets Fremgangsmaade med Hensyn til Lønningspørgsmaalet, og en Forkastelse af Forslaget vil altsaa — for Diebliffet skal jeg ikke bruge et stærkere Udtryk — ikke indeholde en Billigelse deraf.

Sall: Jeg skal kun tillade mig at fremsætte nogle ganske faa Bemærkninger, og jeg maa tilstaa, at jeg slet ikke havde troet at faae nogen Anledning til at tage Ordet, i alt Fald ikke om den Sag, som mine Bemærkninger nærmest ville vedrøre, da jeg faae af Finantsudvalgets Betænkning, at man havde den, som det syntes mig, meget naturlige Erkjendelse, at det ikke vilde være rigtigt at komme ind paa denne Sag, nemlig Spørgsmaalet vedrørende Opførelsen af det nye Theater, al den Stund de derhenhørende Forhold allerede ere overgionne et særligt Udvalg til Overveielse. Den ærede Ordbrøjer syntes ogsaa i sit første Foredrag at have en Slags Bevidsthed om, at dette var det Rette, og om end Betænkningen maatte indeholde en enkelt Ytring, der streifede noget ind paa det Gebet, jeg troede, man var enig om foreløbig at lade ligge, var denne Ytring dog ikke af en saadan Natur, at den kunde give mig Opfordring til at fremkalde nogen Diskussion desangaaende. Hvad der derimod har foranlediget mig til at tage Ordet, er det Tilsvær, den ærede Ordbrøjer sandt sig foranlediget til at give til nogle Oplysninger af den høitærede Minister med Hensyn til Theatrets hele finansielle Stilling i den femaarige Periode, som i 1870 efter forskjellige Kampe blev bevilget. Disse Oplysninger fra den høitagtede Minister vare saa simple, saa faktiske, saa umodsigelige — hvilket jeg tør udtale, da ogsaa jeg hender dem —, at det forbaufede mig, at de overhovedet kunde fremkalde noget Tilsvær. De gif simpelt hen ud